

Uddevalla kommun

barnutbildning@uddevalla.se

Beslut för gymnasieskola med yrkes- och introduktionsprogram

efter tillsyn i Uddevalla gymnasieskola, Östrabo 1 IN i
Uddevalla kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Uddevalla kommun att senast den **1 november** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Undervisning och lärande

Skolinspektionen konstaterar att Uddevalla kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Undervisningen i skolan utgår från och omfattar examensmålen för respektive nationellt program samt ämnesplaner. (16 kap. 6 § skollagen; Förordning om examensmål för gymnasieskolans nationella program (SKOLFS 2010:14); 4 kap. 1 § gymnasieförordningen; Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1. Kunskaper)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att lärare och övrig personal klargör utbildningens mål och innehåll för eleverna.

Bedömning och betygssättning

Skolinspektionen konstaterar att Uddevalla kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Eleven och elevens vårdnadshavare informeras om elevens utveckling. (3 kap. 4 § och 15 kap. 20 § skollagen; Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.5 Bedömning och betyg)

Åtgärder

- Lärarna ska vid utvecklingssamtalet ge information till elev och vårdnadshavare om elevens utveckling i förhållande till läroplanen och kunskapskraven i samtliga kurser som eleven får undervisning i.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolinspektionen konstaterar att Uddevalla kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)
- Skolbiblioteket används för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling. (2 kap. 36 § skollagen; Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att elevhälsan främst används förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.
- Rektorn ska se till att biblioteket används i undervisningen för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling.

Bedömning

Skolinspektionen har genomfört tillsyn hos huvudmannen Uddevalla kommun under våren 2017. Skolenheten Östrabo 1 IN besöktes den 19 och 20 april 2017.

Skolinspektionens tillsyn visar att elever och undervisande lärare inte kan ge exempel på eller beskriva hur examensmålen påverkar utbildningens utformning. Skolinspektionen bedömer därför att skolenheten behöver förtydliga och implementera de nationella examensmålen och se till att de ligger till grund för planeringen av utbildningen och undervisningen från elevens första dag på programmet, samt att de genomsyrar alla kurser.

Skolinspektionens tillsyn visar vidare att det finns brister i skolenhetens arbete med att informera eleverna och deras vårdnadshavare om elevens utveckling. Att lärarna i början av varje kurs läser upp kunskapskraven är inte tillräckligt för att eleverna ska anses vara informerade om vad som krävs för att nå ett visst betyg.

Det framkommer också av utredningen att elevhälsan på Östrabo 1 IN inte främst arbetar förebyggande och hälsofrämjande för att stödja eleverna i utvecklingen att nå utbildningens mål. Elevhälsans arbete ska bidra till att skapa miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa.

Skolinspektionen bedömer att skolbiblioteket inte används i tillräcklig uträkning för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling. Elever och lärare har tillgång till ett skolbibliotek men eleverna går inte till skolbiblioteket och inte heller använder lärarna skolbibliotekets litteratur i undervisningen.

Föreläggande

Undervisning och lärande

Skolinspektionen bedömer att rektorn inte säkerställt att undervisningen inte i tillräcklig grad utgår ifrån och omfattar examensmålen för industritekniska programmet. Bedömningen görs mot bakgrund av att eleverna inte på ett tillräckligt sätt informerats om målen med utbildningen. Eleverna är inte informerade om examensmålen, men inte heller förtrogna med ämnesplanernas innehåll, eller känner

till vilka kurser som ingår i deras APL. Skolinspektionen bedömer mot bakgrund av detta att rektorn inte säkerställt att lärarna ger eleverna kännedom om målen för utbildningen. Om eleverna inte informeras om målen med utbildningen blir det inte heller tydligt för eleverna vilka krav skolan ställer eller vilka rättigheter och skyldigheter eleverna har.. Detta strider mot författningarna och kan medföra att eleverna får svårare att uppnå nödvändiga kunskaper kopplat till kurserna, sitt program och dess examensmål.

Enligt skollagen ska det för varje nationellt program finnas examensmål som innehåller mål för programmet. Enligt förordningen om examensmål för gymnasieskolans nationella program ska de examensmål gälla som framgår av förordningen. Dessa mål gäller enligt förordningen utöver de gemensamma kunskapsmål för gymnasieskolans nationella program som anges i läroplan för gymnasieskolan. Enligt förarbetena till skollagen (prop. 2008/09:199, s.117) ska examensmålen ligga till grund för planeringen av utbildningen och undervisningen från elevernas första dag på programmet. Examensmålen ska styra utbildningen och gymnasiearbetets utformning och innehåll. I skollagen (16 kap. 21 och 23 §§) anges att det för varje ämne ska finnas en ämnesplan. Utbildningen inom varje ämne ges i form av en eller flera kurser. Av ämnesplanen framgår enligt gymnasieförordningen (1 kap. 4 §) bland annat ämnets syfte, varje kurs som ingår i ämnet, det centrala innehållet samt kunskapskraven för varje kurs. Enligt skollagen (4 kap. 14 §) ska eleverna informeras om huvuddragen i de bestämmelser som gäller för utbildningen. Rektorn ansvarar för att sådan information lämnas. I läroplanen för gymnasieskolan (Lgy 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag och 2.6 Rektorns ansvar) anges att elevernas möjligheter att utöva inflytande på utbildningen och att ta ansvar för sina studier förutsätter att skolan klargör utbildningens mål, innehåll och arbetsformer, liksom vilka rättigheter och skyldigheter eleverna har. Rektorn har ett särskilt ansvar för att eleverna får information inför utbildningens början, får en väl utformad introduktion i utbildningen, i ämnen och kurser samt får stöd att formulera mål för sina studier.

I intervju med elever framkommer det att eleverna inte vet vad som menas med examensmål. Vidare uppger eleverna att lärarna har pratat med dem om antalet poäng på olika kurser men att de inte har talat med eleverna om mål för varken utbildningen eller kurserna. Det är inte heller klart för eleverna vilka kurser de läser. En elev berättar att det var först i mitten av vårterminen som eleverna fick reda på vilka kurser de läste. Enligt eleverna står det "karaktersämnen" på schemat, men eleverna känner inte till vilka kurser de läser eller vilka mål de arbetar mot. Vidare uppger eleverna i intervju med Skolinspektionen att de inte vet vilka kurser som ingår i det arbetsplatsförlagda lärandet (APL). Elever berättar att några av dem har fått med sig en pärm ut på sina APL-platser för att dokumentera vad de gör på APL, men däremot inte för att synliggöra vilka kurser som ingår i elevens APL. Andra elever säger att de inte har med sig någon information om innehåll eller mål med kurser ut till APL-platserna.

Lärare uppger i intervju att eleverna inte vet vad målet med utbildningen är. På Skolinspektionens fråga om hur lärarna gör eleverna medvetna om målet med utbildningen och kursernas innehåll svarar lärare i programgemensamma ämnen att "det gör de inte utan eleverna får lita på att lärarna ger dem rätt innehåll". Lärare uppger vidare att det är enklare att anpassa undervisningen till programmet i

gymnasiegemensamma ämnen. Vidare uppger lärarna att eleverna är medvetna om att undervisningen i engelska och svenska skiljer sig mellan olika program. På frågan om det är klart för APL-handledarna vad eleverna ska lära sig svarar lärarna att de vet vad eleverna lär sig på APL genom att de talar med eleverna och får på så sätt information om vad eleverna gör under sin APL. Vidare uppger lärarna att de har kunskap om de olika företagen och genom det vet vilka specifika moment eleven ska genomföra under sin APL.

Rektorn uppger i intervju att en nackdel med kurssystemet kan vara att det blir svårare för eleverna att se helheten med utbildningen och att progressionstanken inte blir tydlig för eleverna. Vidare uppger rektorn att det kan vara otydligt för eleverna hur ett specifikt arbetsmoment är kopplat till kurser inom programmet. Rektorn berättar att förståelsen för hur eleverna ska använda sina kunskaper sker i yrkeslivet. Vidare uppger rektorn att det är bra att få en spegling av verksamheten för att få syn på tydligheten och kommunikationen av mål med utbildningen.

Motivering till föreläggande som ingripande

Verksamheten vid skolenheten Östrabo Y IN i Uddevalla kommun uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Uddevalla kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna

Bedömning och betygssättning

Enligt Skolinspektionens bedömning finns det brister i skolenhetens arbete med att informera eleverna och deras vårdnadshavare om elevens utveckling. Att lärarna i början av varje kurs läser upp kunskapskraven är inte tillräckligt för att eleverna ska anses vara informerade om vad som krävs för att nå ett visst betyg. Särskilt inte mot bakgrund av att lärarna själva verkar vara medvetna om att eleverna inte alltid helt och hållet förstår den information de ges. Att eleverna dessutom inte får information om sin kunskapsutveckling genom utvecklingssamtal innebär att elevernas möjlighet till sådan information begränsas än mer. Ett sådant arbetssätt strider mot författningarnas krav vad gäller information om elevens kunskapsutveckling.

Eleven och elevens vårdnadshavare ska enligt skollagen fortlöpande informeras om elevens utveckling. Rektorn ska vidare enligt skollagen minst en gång varje termin se till att eleven ges en samlad information om elevens kunskapsutveckling och studiesituation (utvecklingssamtal). Enligt läroplanen för gymnasieskolan är ett mål för skolan att varje elev ska kunna bedöma sina studieresultat och utvecklingsbehov i förhållande till kraven för utbildningen. Vidare ska läraren fortlöpande ge varje elev information om framgångar och utvecklingsbehov i studierna.

Elever uppger i intervju att lärarna inte kommunicerar kunskapskraven med dem. Eleverna säger också att skolan inte erbjuder alla elever och vårdnadshavare utvecklingssamtal en gång per termin. Det är endast en av de elever som intervjuats som uppger att hen haft utvecklingssamtal. Det skedde dock först efter att eleven efterfrågat ett sådant samtal.

Lärare uppger i intervju att de läser upp kunskapskraven för eleverna i början av en kurs men uttrycker också att eleverna inte har någon förståelse för dem. Vidare säger lärare att de skulle kunna återkomma till att tala om kunskapskraven under kursens gång, men att det arbetet inte sker i undervisningen idag. Det kan dock göras om eleverna efterfrågar det uppger lärare i intervju. Lärare berättar vidare att alla elever inte erbjuds utvecklingssamtal. Det finns enligt lärare elever i nuvarande årskurs 2 som inte har erbjudits utvecklingssamtal under aktuellt läsår. En lärare uppger att det ständigt sker en kommunikation mellan lärare och elever och att det av den anledningen inte finns ett behov av ett utvecklingssamtal.

Rektorn uppger i intervju med Skolinspektionen att han inte har säkerställt att alla lärare erbjuder elever och vårdnadshavare, för de elever som ännu inte fyllt 18 år, utvecklingssamtal en gång per termin. Vidare uppger rektorn att en anledning till att alla elever inte har erbjudits utvecklingssamtal kan vara att lärare och elever möts varje dag i verksamheten.

Motivering till föreläggande som ingripande

Verksamheten vid skolenheten Östrabo Y IN i Uddevalla kommun uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Uddevalla kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna

Förutsättningar för lärande och trygghet

Elevhälsans förebyggande och främjande arbete

Skolinspektionen bedömer att elevhälsan inte främst används förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Bedömningen baseras på att elevhälsan prioriterar åtgärdande insatser och enskilda elevärenden och därför inte arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande. Vidare framkommer det vid tillsynen att den psykolog som är en del av elevhälsan inte alls deltagit i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete utan endast kallas in när behov redan uppstått eller när en utredning av enskild elev behöver göras.

Enligt skollagen ska det för eleverna i grundskolan finnas elevhälsa som omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 277) anges följande: "Elevhälsans fokus ska inte vara hälso- eller sjukvårdande insatser i snäv bemärkelse utan förebyggande och hälsofrämjande insatser i ett bredare perspektiv".

I intervju med elevhälsan framkommer det att tyngdpunkten i elevhälsans arbete är arbete av åtgärdande karaktär. Vidare uppger elevhälsan att de skulle vilja arbeta mer förebyggande på både industritekniska programmet och programmen på skolenheten än de gör idag. Elevhälsan säger att ett förebyggande arbete skulle lyfta deras

professioner mer än vad som görs på skolenheten i nuläget. Elevhälsan uppger att de diskuterat med rektorn om att de önskar arbeta mer förebyggande och enligt elevhälsan finns det en samsyn hos elevhälsa och rektorn. Vidare uppger elevhälsan att skolpsykologen inte är med i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete.

Rektorn bekräftar att elevhälsans arbete till övervägande del består av åtgärdande arbetsuppgifter. Vidare uppger rektorn att mycket av elevhälsans arbete innebär att stödja eleverna och att det tar tid från det förebyggande arbetet. Rektorn säger att det görs en del förebyggande arbete på skolenheten och ger exempel på elevhälsosamtal och att studie- och yrkesvägledaren är ute i samtliga klasser och informerar eleverna. På Skolinspektionens fråga om elevhälsan har identifierat specifika behov för skolenheten svarar både elevhälsan och rektorn att det är svårt att hinna med det med tanke på det stora elevantalet de sammanlagt ansvarar för på de olika skolenheterna. Rektorn säger vidare i intervju med Skolinspektionen att elevhälsans arbete är mer reaktivt än proaktivt.

Skolbibliotek

Skolinspektionen bedömer att skolbiblioteket inte används i tillräcklig utsträckning för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling. Elever och lärare har tillgång till ett skolbibliotek som ligger i en annan skollokal än i den där eleverna får sin undervisning. Eleverna går dock inte till skolbiblioteket och inte heller används skolbibliotekets litteratur i undervisningen annat än i undantagsfall. Att skolbiblioteket inte används för att stödja elevernas lärande strider mot författningarnas krav.

Av skollagen framgår att eleverna i gymnasieskolan ska ha tillgång till ett skolbibliotek. Enligt läroplanen har rektorn ett särskilt ansvar för att skolans arbetsmiljö utformas så att eleverna får tillgång till läromedel av god kvalitet och annat stöd för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, till exempel bibliotek. Med skolbibliotek avses enligt förarbetena till skollagen en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande. Skolbiblioteket spelar en viktig roll för att stimulera elevernas intresse för läsning och litteratur samt för att tillgodose deras behov av material inom utbildningen (prop. 2009/10:165 s.284).

Elever uppger i intervju med Skolinspektionen att de inte besöker skolbiblioteket för att de inte orkar gå upp och ned för backen till skolbiblioteket som ligger i en annan skolbyggnad i närheten. Vidare uppger eleverna att kurslitteratur kan finnas i skolbiblioteket, och eleverna exemplifierar kurslitteratur i naturkunskap, men uppger vidare att de inte använder någon litteratur från skolbiblioteket i undervisningen överhuvudtaget.

Lärarna uppger i intervju att biblioteket används i undervisningen i svenska och engelska, dock inte i de programgemensamma ämnena. På Skolinspektionens fråga om lärarna använder skolbiblioteket för informationssökning, svarar lärarna att det ingår till viss del i svenskämnet men att ingen av yrkeslärarna använder skolbiblioteket i undervisningen.

Rektorn uppger i intervju att eleverna har tillgång till ett skolbibliotek men att det varierar hur mycket lärarna använder skolbiblioteket i undervisningen. Vidare uppger rektorn att han inte tror att yrkeslärarna använder skolbiblioteket i någon större utsträckning i sin undervisning.

Motivering till föreläggande som ingripande

Verksamheten vid skolenheten Östrabo Y IN i Uddevalla kommun uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Uddevalla kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Uddevalla kommun uppfyller författningarnas krav inom följande områden:

Extra anpassningar och särskilt stöd

Arbetsplatsförlagt lärande, grundläggande behörighet och introduktionsprogram (om yrkesprogram och/eller introduktionsprogram finns vid skolenheten)

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Styrning och utveckling av verksamheten

På Skolinspektionens vägnar

Frida Eek
Beslutsfattare

Karin Karlsson
Föredragande/Utreddare

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Uddevalla gymnasieskola, Östrabo 1 IN

Fakta om Uddevalla gymnasieskola, Östrabo 1 IN

Östrabo 1 IN är en skolenhet med 28 elever på industritekniska programmet och fem elever som går på ett introduktionsprogram, programinriktat individuellt val (IMPROIN). Industritekniska programmet erbjuder två inriktningar, produkt och maskinteknik och svetsteknik. Skolenheten leds av en rektor.

Östrabo 1 ligger i Uddevalla kommun och är en av fem kommunala gymnasieskolor i kommunen. Övriga skolor heter Agneberg, Akademi Sinclair, Margretegårde och Östrabo Y. Alla gymnasieskolor ligger centralt i Uddevalla och nära varandra.

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

För industritekniska programmet saknas officiell statistik på grund av för få antal elever.

Enligt de uppgifter som skolenheten har lämnat till Skolinspektionen från läsåret 2015/16 var den genomsnittliga betygspoängen hos avgångseleverna på skolenheten 9,6 att jämföra med riksgenomsnittet för samma nationella program som var 13,3. Av samma uppgifter från läsåret 2015/16 framgår att 43 procent av de elever som påbörjat utbildningen har avslutat densamma inom tre år med gymnasieexamen.

Gällande kunskapsresultaten på introduktionsprogrammen saknas nationellt sammanställt statistik. Huvudmannen har inte redovisat någon sammanställning över elevernas resultat avseende introduktionsprogrammet.

Resultat av arbetet med trygghet och studiero

I Skolinspektionens enkät som genomfördes hösten 2016, inför tillsynen, med elever i årskurs 2 var andelen svarande 100 procent av eleverna på skolenheten. Resultaten av enkäterna redovisas för varje frågeområde i form av ett index där 0 är lägst och 10 är högst. Indexet kan jämföras med resultatet för övriga skolor i kommunen samt med samtliga skolor som deltog i samma enkätomgång. Ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning och ett lågt index indikerar en negativ uppfattning jämfört med samtliga skolor i enkätomgången. Inom området studiero har skolenheten ett indexvärde på 6,2, att jämföra med samtliga medverkande i enkätomgången där indexvärdet var 5,9. Inom området trygghet är indexvärdet 9,3 (samtliga medverkande 8,3), förhindra kränkningar 8,6 (samtliga medverkande 7,3) och området grundläggande värden på skolan 7,7 (samtliga medverkande 7,4). Sammantaget har skolenhetens elever i högre grad svarat positivt än snittet av eleverna i riket som deltog i skolenkäten inom samtliga områden.